

Konstprogram Entréplats Tyresövallen – Norra Tyresö Centrum

Tyresö kommun befinner sig i en mycket expansiv fas som syftar till att nå visionen att vara den mest attraktiva kommunen i stockholmsregionen år 2030. Ett led i att öka attraktionskraften och skapa mervärde är att arbeta med konstnärlig gestaltning. På så sätt får olika områden eller byggnader en identitet, tyresöborna får landmärken att orientera sig efter och kommunen en möjlighet att kommunicera genom exempelvis ett valt tema. En konstnärlig gestaltning kan bidra till en visuellt tilltalande miljö, väcka frågor och skapa mötesplatser i det offentliga rummet. Konsten har en unik förmåga att tillföra mänskliga, sinnliga och poetiska värden i stadsmiljön.

Inledning

Konstprogrammet för Tyresövallen är en bilaga till och en fördjupning av det övergripande konstprogrammet för Norra Tyresö Centrum (*Det levande vattnet* - framtaget tillsammans med AM Public 2016) och specificerar det föreslagna konstuppdraget framför entrén till idrottsområdet vid Tyresövallen. Programmet är framtaget i enlighet med arbetsprocessen som beskrivs i Tyresö kommuns Riktlinjer för konstnärlig gestaltning av offentliga byggnader och allmänna platser (antaget av kommunstyrelsen 2014). Programmet är framtaget av Samrådsgruppen för Konst i NTC och är ett levande arbetsdokument som kan komma att revideras och uppdateras under processens gång.

Bakgrund

Hösten 2012 fick Samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att påbörja arbetet med att planlägga Norra Tyresö centrum för bland annat bostäder. I december 2013 godkände Miljö- och samhällsbyggnadsutskottet det kvalitetsprogram som tagits fram för området. Ambitionen är att Norra Tyresö Centrum ska vara ett modernt kommundelscentra med stora stadskvaliteter, där Tyresö centrum och Tyresövallen kopplas ihop. Området ska erbjuda hållbara förutsättningar och inbjuda till aktivitet, lek och kontakter i de offentliga rummen. Fokus för kvarteren ligger på hållbar stadsutveckling, både socialt, ekonomiskt och ekologiskt.

De tre ledorden när det gäller utformningen av det nya området är:

1. *Det attraktiva stadsrummet*

Centrum ska bli en naturligare mötesplats, ett offentligt rum med urbana kvaliteter, en plats att vistas och trivas på.

2. *Funktionsblandning*

Genom att komplettera handel och fritidsaktiviteter med ett tätt, nära och blandat boende skapas ett livskraftigt centrum. Bostäderna ska ha olika uttryck, typ och upplåtelseform.

3. *Orienterbarhet*

Genom att skapa ett nät av säkra, attraktiva gator och stråk för alla blir stadsdelen välkomnande och tillgängligt. Det ska finnas naturliga länkar mellan centrum, idrottsparken och övriga Tyresö.

I Kvalitetsprogrammet för Norra Tyresö Centrum anges strategier för att uppnå projektmålet ”Det attraktiva stadsrummet”, där förordas att minst fem offentliga konstverk ska genomföras inom den nya stadsdelen. Kvalitetsprogrammet framhåller även att konstnärliga gestaltningar är ett viktigt inslag i den offentliga stadsmiljön och kan bidra till kvaliteter som identitet, delaktighet, orienterbarhet, aktivitet och avkoppling.

Det övergripande konstprogrammet har identifierat ett antal platser inom området som lämpliga för konst och föreslagit entrétorget till idrottsområdet vid Tyresövallen som en av dessa platser.

Illustrationsplan över Norra Tyresö centrum. Entréplats Tyresövallen är markerat i rött.

Idrottsområdet med Tyresövallen – Entréplats

I samband med att Norra Tyresö centrum växer fram så kommer även idrottsområdet norr om den nya stadsdelen att rustas upp och utvecklas. Sedan tidigare finns en nybyggd simhall, Tyresö Aquarena och nu kommer även en ny ishall att byggas, denna med integrerat parkeringshus och

en sopsugscentral. Tyresövallens konstgräsplaner och läktare kommer att rustas upp och löpspår och utegym kommer även att anläggas. Gemensamt för hela idrottsområdet är att här ska rörelseglädje, energi och gemenskap stå i fokus. Tillsammans med Norra Tyresö centrum kommer synergieffekter att skapas där centrum och idrottsområdet befolkar varandra genom att erbjuda kompletterande utbud av aktiviteter men samtidigt ha starka fysiska och visuella kopplingar till varandra. I mötet mellan dessa två områden skapas det torg som också blir hela idrottsområdets entréplats. Det är här man kommer att ta en varmkorv innan en match, det är här man kommer hänga med sina kompisar och stretcha efter en träning, det är här man kommer parkera sin cykel eller gå av bussen, det är här man kommer sortera sin återvinning medan barnen leker, det är här som möjligheten för möten och umgänge kommer finnas. Och det är även här den offentliga konsten ska få förstärka allt detta.

Konstuppdrag Entréplats Tyresövallen

Det entrétorg som kommer att skapas framför den nya ishallsbyggnaden och sopsugscentralen har förordats som en lämplig plast för konstnärlig gestaltning inom området Tyresövallen. Torget kommer att vara en tydlig samlingsplats och ett viktigt offentligt rum i den nya stadsdelen.

För konstuppdraget vid entrétorget föreslår programmet att en konstnär får till uppgift att ta fram ett gestaltningsförslag som fokuserar på användandet av det offentliga rummet som vardagsrum för lek och social samvaro och uppmuntrar till fysisk aktivitet.

Det övergripande konstprogrammet har fastslagit ett gemensamt övergripande tema för de konstnärliga gestaltningarna som ska uppföras inom Norra Tyresö Centrum: *Det levande vattnet*. Ett förslag till undertema för den konstnärliga gestaltningen av entréplatsen är *Vattenkraft och den energi som utvinns ur strömmande vatten*. Gestaltningen ska uppmuntra till interaktion och locka till kreativitet och rörelse. Gestaltningen kan med fördel inbegripa vatten fysiskt på ett eller flera sätt; strömmade, porlande eller som en stilla spegel.

Konstuppdragets förutsättningar

Konstprojektet har att förhålla sig till Gestaltningsprogrammet för den offentliga miljön i Norra Tyresö Centrum. Gestaltningsprogrammet har fastslagit utformning, material och kulörer vad gäller markbeläggning, utrustning, belysning med mera för området och utformningen av entréplatsen kommer att följa det framtagna gestaltningskonceptet.

Konstprojektet ska också förhålla sig till den framtagna programhandlingen över området Tyresövallen och den illustrationsplan som där finns. Där är den grundläggande gestaltningen av bland annat entréplatsen fastslagen och den ska vara utgångspunkten gällande placering av den konstnärliga gestaltningen.

Det är av stor vikt att säkerställa att konstverkets unika funktion och uttryck tas tillvara och att konstgestaltningen integreras i miljön på bästa sätt. Kommande planering och projektering av entréplatsen bör därför samordnas med konstprojektet i så god tid som möjligt för att beakta konstverket vid utformningen av entrétorget. En förutsättning är därav god kommunikation och samordning mellan den konstnär som väljs ut och den projekterande landskapsarkitekten.

Då den konstnärliga gestaltningen uttryckt ska uppmuntra till rörelse och interaktion är det av stor vikt att konsten följer de regler som gäller för leksäkerhet. I förekommande fall ska en certifierad besiktningsperson kopplas in för att rådgöra under processen och granska slutgiltigt förslag.

Syfte och mål

Den konstnärliga gestaltningen ska bidra till att definiera entrétorget som ett av Norra Tyresö centrums viktigaste offentliga rum och ska genom sin utformning stärka platsens identitet. Byggnaderna, torget och konsten ska samspela och förstärka varandra och ge den som rör sig i området en förhöjd upplevelse av miljön.

Konstverket ska också bidra till att torget upplevs välkomnande, öppet och tryggt så att platsen blir en naturlig och levande mötesplats i området där besökare gärna stannar en stund.

Den konstnärliga gestaltningen ska inbjuda till interaktion i form av rörelse, kreativitet och social samvaro.

Målgrupp

Människor i olika åldrar, med olika funktionsförutsättningar och nationell/kulturell bakgrund kommer att vistas på och passera platsen och gestaltningen. En stor målgrupp blir barn och unga som tränar i området samt deras familjer. Under stora sportevenemang och turneringar kommer det även att vara många tillresta besökare från andra delar av länet och landet i området. Man kan möta den konstnärliga gestaltningen som fotgängare, cyklist, bilist och väntades vid torget på träningar eller idrottsevenemang. Även boende och besökare till övriga platser i stadsdelen kommer att passera torget på sin väg genom området.

Arbetsprocess och samrådsgrupp Konst

Arbetet med framtagande av konstnärlig gestaltning för Entréplats Tyresövallen kommer att följa processen som finns beskriven i kommunens riktlinjer avseende konstnärlig gestaltning av offentliga byggnader och allmänna platser i Tyresö kommun.

I samrådsgruppen för konstprojektet Entréplats Tyresövallen ingår:

- **Maria Björnsdotter**, projektledare delprojekt Konst, landskapsarkitekt, SBF
 - **Charlotte Gyllner**, konstansvarig kultursekreterare, Kultur- och fritidssektorn
 - **Anna Gustafsson**, paraplyprojektledare NTC, SBF
/ **Johan Nilsson**, byggprojektledare SBF
 - **My Lundblad Wistedt**, arkitekt, SBF
 - **Stefan Fridén**, enhetschef, Idrotts- och fritidsanläggningar
 - **Åsa-Viktoria Wihlborg**, konstkonsult, ArtPlattform
- Från det att skissförslag ska presenteras deltar även:
- **Esther Östin**, parkchef för drift och underhåll, Tekniska kontoret

Bedömningskriterier

- I vilken grad konstgestaltningen bidrar till uppdragets angivna tema, platsens identitet, estetiska värde och funktionalitet och förhåller sig till miljön, området, byggnader och övrig kontext.
- Innehållslig hållbarhet med avseende på tolkningsbarhet och aktualitet, vara angelägen över tid. Verkets förmåga att väcka tankar och nyfikenhet.
- Materialmässig hållbarhet – konstverket ska tåla slitage och vara utfört i beständiga material som tål olika väderförhållanden och som möjliggör underhåll/teknisk förvaltning över tid.
- Hållbarhet ur ett miljömässigt perspektiv gällande val av material och teknik.
- Tillgänglighet – kan konstverket upplevas på olika sätt, med olika sinnen och bidra till platsen oavsett årstid.
- Konstgestaltningens förmåga att uppmuntra till interaktion, rörelse och social samvaro.
- Grad av originalitet, nytänkande och innovationsrikedom.

Preliminär tidplan:

December 2018	Konstprogram för Tyresövallen klart
Januari-maj 2019	Framtagande av kravspecifikation och förfrågningsunderlag
Maj-juni 2019	Utlysning av konstuppdraget, 30 dagar.
Juni-augusti 2019	Utvärdering av inkomna anbud
Augusti 2019	Samrådsgruppen tar beslut om vilka tre konstnärer som tilldelas parallella skissuppdrag
Sep-dec 2019	Skissperiod
December 2019	Skissinlämning
Januari 2020	Presentation av skissuppdragen för samrådsgruppen som tar fram ett förslag till beslut om vinnande skissförslag.
Februari-mars 2020	Samrådsgruppens förslag går till beslut i nämnd. Först till Kultur- och fritidsnämnden som är remissinstans och sedan till Stadsbyggnadsutskottet för beslut.
April 2020	Besked delges och avtal tecknas med en (1) vinnande konstnär
April 2020-hösten 2021	Genomförandefas – produktion av konstverket samt uppförande på plats. Montering/installation av konstverket samordnas med byggprojektet.
Hösten 2021	Slutbesiktning och invigning
Sommaren 2023	Garantbesiktning av konstverket